

Sygn. akt *IV C 473/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie IV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR (del.) Robert Masznicz

Protokolant: sekretarz sądowy Kamila Osica

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2017 r. w Warszawie

sprawy z powództwa **Gminy B.**

przeciwko pozwanej o imieniu i nazwisku **T. S.**

o zapłatę

- 1) oddała powództwo w całości;
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej sumę 5 417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym:
 - a) kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
 - b) kwotę 17 zł (siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów opłaty skarbowej od złożonego pełnomocnictwa procesowego.

Sygn. akt *IV C 473/17*

UZASADNIENIE WYROKU

Pozwem z dnia 24 marca 2017 r. (data nadania w urzędzie pocztowym – k. 35) Gmina B. (powód) wniosła o:

- 1) orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, ażeby T. S. (pозwana) zapłaciła na rzecz powoda kwotę 146.852,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 4 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty;
- 2) zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W razie stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty lub w razie wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, powód żądał zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz:

- 1) kwoty 146.852,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 4 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty;
- 2) zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
- 3) na podstawie art. 186 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) zwrotu kosztów wywołanych wszczęciem zawezwaniem do próby ugodowej w łącznej kwocie 300 zł, która to sprawa była prowadzona przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie pod sygnaturą I Co 2092/16.

(pozew – k.2 i n.)

Dnia 31 marca 2017 r. referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Warszawie w wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt IV Nc 150/17), którym zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę dochodzoną pozwem oraz kwotę 5.435,75 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 3.600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(nakaz zapłaty – k. 39)

Dnia 21 kwietnia 2017 r. (data nadania w urzędzie pocztowym – k. 65) pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(sprzeciw od nakazu zapłaty – k. 47 i n.)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Po przeprowadzeniu przetargu nieograniczonego na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych i po dokonaniu wyboru ofert, powód, jako zamawiający, oraz pozwana prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) T. S., jako wykonawca, zawarli w dniu 6 lipca 2017 r. umowę nr (...) (umowa).

W umowie postanowiono w szczególności, że:

- 1) zamawiający zleca, a wykonawca przyjmuje zamówienie, które zostało określone, jako „(...)”, przy czym przedmiot umowy został określony jako odtworzenie nawierzchni dróg destruktem oraz podwójne utrwalenie powierzchniowe grysami i emulsją asfaltową na podbudowie z tłucznia betonowego na powierzchni do 18.655 m⁽²⁾ (§ 1 ust. 1 i 2 umowy – k. 9);
- 2) rozpoczęcie realizacji przedmiotu umowy miało nastąpić od dnia 6 lipca 2016 r. (§ 2 pkt 1 umowy – k. 10);
- 3) do obowiązków wykonawcy należało m.in. rozpoczęcie robót budowlanych w ciągu 7 dni od powiadomienia go przez zamawiającego i odnotowaniu w dzienniczku budowy (§ 6 ust. 1 pkt 1 umowy – k. 12);
- 4) zamawiający miał prawo odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy bez odszkodowania i bez wyznaczenia dodatkowego terminu w przypadku nie rozpoczęcia przez wykonawcę realizacji przedmiotu umowy w terminie 7 dni od dnia, o którym mowa w § 2 pkt 1 umowy lub zwłoki w zakończeniu realizacji umowy dłuższej niż 20 dni (§ 12 ust. 1 pkt 1 umowy – k. 16);
- 5) w przypadku odstąpienia od umowy przez zamawiającego z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, wykonawca miał zapłacić zamawiającemu karę umowną w wysokości 20% wynagrodzenia określonego w § 3 ust. 2 umowy w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania (§ 12 ust. 2 umowy – k.17);
- 6) wynagrodzenie za wykonanie całego przedmiotu umowy zostało określone na sumę 734.260,80 zł i obejmowało kwotę podatku od towarów i usług w wysokości 23% w kwocie 137.300,80 zł (§ 3 ust. 2 umowy – k. 10).

Wykonywanie umowy ze strony powoda sprawował jego pracownik – podinspektor ds. drogowych Referatu Inwestycji i Remontów M. N.. Po uzyskaniu informacji o zawarciu umowy niezwłocznie zadzwonił pod numerem telefonu podanym przez wykonawcę. Telefon odebrał pracownik pozwanej – K. S., który wyjaśnił, że kierownik robót wykonawcy – K. C. przebywa na urlopie i wróci w kolejnym tygodniu. Po powrocie z urlopu K. C. skontaktował się z M. N. i uzgodnił czas i miejsce protokolarnego przekazania terenu robót.

(zeznania M. N. – k. 84 i n.)

Dnia 14 lipca 2016 r. na ulicy (...) w B. doszło do protokolarnego przekazania terenu robót. W czynności uczestniczyli: ze strony powoda M. N., a ze strony pozwanego K. C..

(protokół wprowadzenia na budowę – k. 26 i n., zeznania M. N. – k. 85 i n.)

W ciągu kolejnych 7 dni po przekazaniu terenu robót na tym terenie nie były prowadzone przez pozwaną żadne roboty, co w dniu 21 lipca 2016 r. sprawdził osobiście i stwierdził M. N., o czym powiadomił przełożonego.

(notatka służbowa – k. 28, zeznania M. N. – k. 85 i n.)

Dnia 21 lipca 2016 r. zastępca burmistrza gminy B. – S. W., działając z upoważnienia burmistrza gminy B., podpisał oświadczenie kierowane do pozwanej, że na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 umowy odstępuje od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy oraz na podstawie § 12 ust. 2 umowy wezwał pozwaną do zapłaty w terminie 7 dni kary umownej w wysokości 20% wynagrodzenia określonego w § 3 ust. 2 umowy, tj. do zapłaty kwoty 146.852,16 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że dnia 14 lipca 2017 r., działając przez przedstawiciela, przedstawił przedstawicielowi wykonawcy wykaz dróg, na których miała zostać przeprowadzona naprawa, jak również że tego samego dnia dokonał wprowadzenia wykonawcy na budowę, jednakże do dnia 21 lipca 2016 r. wykonawca nie rozpoczął realizacji przedmiotu umowy określonego w § 1 ust. 1 umowy, zgodnie z odpowiednim zakresem oraz sposobem realizacji umowy określonym w § 1 ust. 3 pkt 1-8 umowy.

O treści pisma pozwana uzyskała informację faksem, a samo pismo zostało doręczone pozwanej pocztą dnia 27 lipca 2016 r.

(odstąpienie od umowy – k. 29, zwrotne potwierdzenie odbioru – k. 31)

Pismem datowanym na dzień 22 lipca 2016 r., pozwana zwróciła się do powoda o nieodstępowanie od umowy i podała, że jedyną przyczyną nierozpoczęcia robót była awaria koparki, niezbędnej do rozpoczęcia korytowania drogi, jak również, że awaria została usunięta w dniu 22 lipca 2016 r.

(podanie – k. 32)

W odpowiedzi powód podtrzymał wcześniejsze stanowisko.

(pismo powoda – k. 33 i n.)

Pozwana odmówiła zapłaty kary umownej.

(pismo pozwanej – k. 55)

W takim stanie pozwana ani nie wykonała umówionych robót, ani nie zapłaciła żądanej kary umownej.

(bezsporne)

Stan faktyczny nie był przedmiotem sporu między stronami i został ustalony na podstawie przedstawionych przez strony dokumentów oraz zeznań świadka zgodnie z art. 245 i 258 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (k.p.c.) z uwzględnieniem okoliczności bezspornych oraz przyznanych w rozumieniu art. 229 oraz 230 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo podlega oddaleniu w całości, gdyż wbrew twierdzeniu powódki nierozpoczęcie robót budowlanych w ciągu 7 dni od protokolarnego przekazania terenu robót nie stanowiło umówionej przesłanki do odstąpienia od umowy na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 umowy, skoro według tego postanowienia umownego odstąpienie od umowy mogło nastąpić wyłącznie w przypadku nierozpoczęcia przez wykonawcę do dnia 13 lipca 2016 r. (tj. w ciągu 7 dni od daty 6 lipca 2016 r., wskazanej w § 2 pkt 1 umowy) czynności określonej jako „realizacja przedmiotu umowy”. Nierozpoczęcie samych

robót w terminie 7 dni od protokolarnego wydania terenu może być uznane wyłącznie jako nienależyte wykonanie innego obowiązku, określonego w § 6 ust. 1 pkt 1 umowy, lecz niezastrzeżonego karą umowną.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowią przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (k.c.), w szczególności przepisy dotyczące wykładni oświadczeń woli (art. 65 § 1 k.c.) i umowy o roboty budowlane (art. 647 i n. k.c.) w związku z przepisami o skutkach odstąpienia od umowy (art. 395 k.c.) oraz zastrzeżeniu kary umownej (art. 483 i n. k.c.).

Zawierając umowę strony nie zdefiniowały czynności, której wykonanie przez pozwaną ma stanowić o faktycznym „rozpoczęciu realizacji przedmiotu umowy” w rozumieniu § 2 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 umowy.

Z porównania § 2 pkt 1 umowy oraz § 6 ust. 1 pkt 1 umowy wynika, że „rozpoczęcie realizacji umowy” w rozumieniu § 2 pkt 1 umowy oczywiście nie jest równoznaczne z „rozpoczęciem wykonywania robót budowlanych” według § 6 ust. 1 pkt 1 umowy, skoro dla każdego z tych zdarzeń przewidziano inne terminy, czyli:

- dla „rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy” strony zastrzegły ściśle określony termin, tj. 6 lipca 2016 r. (§ 2 pkt 1 umowy – k. 10),
- dla „rozpoczęcia robót budowlanych” strony zastrzegły termin 7 dni od powiadomienia wykonawcy przez zamawiającego oraz odnotowaniu tego w dzienniczku budowy (§ 6 ust. 1 pkt 1 umowy – k. 12).

Z treści § 12 ust. 1 pkt 1 umowy wynika, że jedynie opóźnienie wykonawcy w zakresie „rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy” w ciągu 7 dni od dnia jej zawarcia (czyli nierozpoczęcie „realizacji przedmiotu umowy” do dnia 13 lipca 2016 r.) uzasadniało odstąpienie przez zamawiającego od umowy, natomiast rozpoczęcie samych robót w takim terminie nie było wymagane w umowie i nie było zastrzeżone sankcją kary umownej. Dlatego, nierozpoczęcie wykonywania robót budowlanych w ciągu 7 dni od przekazania terenu robót nie uprawniało powoda do wypowiedzenia umowy i do żądania kary umownej. Ani z ustaleń faktycznych, a nie z twierdzeń stron, nie wynika również, aby zaszło któreś z innych zdarzeń, przewidzianych w § 12 ust. 1 pkt 2-6 umowy, a uprawniających powoda do wypowiedzenia umowy ze skutkiem żądania kary umownej.

Z treści umowy oraz z ustaleń faktycznych wcale nie wynika, aby zamawiający powód oczekiwał i żądał rozpoczęcia robót budowlanych w terminie do dnia 13 lipca 2016 r. i aby od tego uzależniał ocenę, że doszło do „rozpoczęcia realizacji umowy”, czy też ocenę, że zachodzą podstawy ewentualnego odstąpienia od umowy. Przeciwnie, niekonfliktowy sposób zgodnego „realizowania przedmiotu umowy” przez strony w pierwszych dniach po jej zawarciu doprowadziło do tego, że przekazanie terenu robót uzgodniono na dzień 14 lipca 2016 r. i faktycznie tę czynność wykonano w dniu 14 lipca 2016 r., czyli już po upływie 7 dni od dnia wskazanego w § 2 pkt 1 umowy. Skoro przekazanie terenu robót wypadło po upływie terminu określonego w § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 1 umowy, jest oczywiste że zamawiający powód nie oceniał faktu nieodebrania terenu robót przed dniem 14 lipca 2016 r. za uchybienie warunkom umowy i za wypełnienie przesłanki określonej w § 12 ust. 1 pkt 1 umowy. Z faktu czynienia uzgodnień co do przekazania terenu robót na dzień wypadający po dniu 13 lipca 2016 r. wynika zatem, że zamawiający powód nie tylko nie zamierzał z tej przyczyny odstąpić od umowy, lecz czyniąc takie uzgodnienia oczywiście uznawał pozwaną za wykonawcę „realizującego przedmiot umowy”, przy czym w pierwszych dniach po dacie zawarcia umowy za jedną z właściwych czynności „realizacji przedmiotu umowy” przez stronę pozwaną uważał właśnie poddanie się tym uzgodnieniom i przygotowanie do przejęcia terenu robót.

W takich okolicznościach, pozwana zasadnie pozostawała w usprawiedliwionym przekonaniu, że zamawiający powód nie ocenia jej zachowania w okresie od dnia 6 lipca 2016 r. do dnia 13 lipca 2016 r. jako „nierealizowanie przedmiotu umowy” uzasadniające odstąpienie od umowy, lecz przeciwnie – że umowa jest realizowana właśnie przez uzgodnienie chwili protokolarnego przekazania terenu robót.

Oczywiście nieuzasadnione jest twierdzenie, jakoby z chwilą protokolarnego przekazania pozwanej terenu robót rozpoczął biec na nowo 7-dniowy termin przewidziany w § 12 ust. 1 pkt 1 umowy. Takie twierdzenie jest sprzeczne

z jednoznaczną treścią § 12 ust. 1 pkt umowy, który zastrzega odstąpienie od umowy ze skutkiem kary umownej wyłącznie z przyczyny beczynności występującej w okresie od dnia 6 do 13 lipca 2016 r. przez odesłanie do § 2 pkt 1 umowy (okres 7 dni liczony od dnia 6 lipca 2017 r.), a nie takiej beczynności w późniejszym okresie, skoro nie odsyła do § 6 ust. 1 pkt umowy (okres 7 dni na rozpoczęcie robót, liczony od określonych tam zdarzeń). Z takiej redakcji umowy oczywiście wynika, że jakkolwiek rozumiane przesłanki uzasadniające odstąpienie przez zamawiającego od umowy na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 umowy mogły ziścić się wyłącznie w ciągu 7 dni od dnia 6 lipca 2016 r., a nie w ciągu 7 dni od innej daty, w szczególności nie w ciągu 7 dni od dnia 14 lipca 2016 r.

W takim stanie, nawet przekraczająca 7 dni beczynność po przekazaniu pozwanej terenu robót budowlanych przez zamawiającego nie uprawniała powoda do odstąpienia od umowy na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 umowy i do nakładania na pozwaną obowiązku zapłaty kary umownej z tej przyczyny w oparciu o § 12 ust. 2 umowy.

Jeżeli intencją zamawiającego było takie skonstruowanie zobowiązania, aby roboty budowlane miały rozpocząć się nie później niż w dniu 13 lipca 2016 r., jak również aby nierozpoczęcie robót w tym terminie było podstawą odstąpienia od umowy i nałożenia kary umownej, w takim razie owa intencja wcale nie została wystarczająco odzwierciedlona w treści umowy. Przeciwnie, pozwana miała uzasadnione prawo wnioskowania, że prawidłową postacią realizacji przedmiotu umowy jest powstrzymanie się od robót budowlanych aż do uzyskania odpowiedniego zawiadomienia w tym przedmiocie od zamawiającego zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 umowy, jak również, że po uzyskaniu takiego zawiadomienia i po przekazaniu terenu w dniu 14 lipca 2016 r. podstawą odstąpienia od umowy mogłyby być jedynie zdarzenia, opisane w § 12 ust. 1 pkt 1 in fine (przypadek zwłoki w zakończeniu realizacji umowy dłuższej niż 20 dni) oraz § 12 ust. 1 pkt 2-6 umowy, bez możliwości powoływania się przez zamawiającego na inne zdarzenia, w szczególności na samo uchybienie obowiązkom przewidzianym w § 6 umowy, a niezastrzeżonym sankcjami w § 12 umowy.

Dlatego powództwo zostało oddalone w całości.

Zgodnie z art. 108 zdanie 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł w wyroku o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz rozporządzenia wykonawczego do ustawy – Prawo o adwokaturze, tj. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Na sumę 5.417,00 zł zasądzoną tytułem kosztów procesu złożyły się:

- a) kwota 5.400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, stanowiących wynagrodzenie w stawce minimalnej przewidziane dla pełnomocnika ustanowionego w osobie adwokata,
- b) kwota 17,00 zł tytułem zwrotu kosztów uiszczonej opłaty skarbowej.

Z tych przyczyn oraz na podstawie przywołanych przepisów prawa, Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)